



Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 1/2017

Klager: ██████████

Klagers prosessfullmektig: Klager var ikke representert av prosessfullmektig

Klagen gjelder: Krav om gjenopptak av krav om kompensasjon etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning som følge av nye regler om foreldelse

Beslutningsdato: 24. september 2021

I behandlingen har deltatt: Nora Lund Lefdal
Marianne Abeler
Tor Gunnar Framnes
Anders Grindaker

Konklusjon: Kravet om gjenopptak tas ikke til følge.

1. Sammendrag av sakens faktiske sider

Klagenemnda behandlet i møte 27. august 2018 klage fra [REDACTED], heretter kalt klager. Klagen gjaldt vedtak fra Statens pensjonskasse (SPK) om kompensasjon etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning, heretter kalt kompensasjonsforskriften, og billighetserstatning etter forskrift 2. desember 2004 nr. 1563 om erstatning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner mv.

Klager tjenestegjorde tjenestegjorde i Libanon i kontingent [REDACTED] i perioden [REDACTED] [REDACTED] til [REDACTED].

I vedtak 15. august 2016 avslo SPK klagers krav om kompensasjon og billighetserstatning.

Advokat Anne Lotte Gulbrandsen påklaget vedtaket på vegne av klager 25. oktober 2016.

Nemnda kom i sitt vedtak til følgende konklusjon:

Klagen tas ikke til følge. Statens pensjonskasses vedtak stadfestes.

Vedrørende saksomkostninger for klageomgangen skal SPK utbetale kr. 20 781,25 inkl.mva.

Vedtaket er enstemmig.

1. juli 2021 trådte nye og lempeligere regler om foreldelse i kraft. Reglene innebar at saker som tidligere var avslått på bakgrunn av foreldelse, kunne kreves gjenopptatt.

Klager fremmet 21. september 2021 krav om gjenopptak av saken. Klager anfører at kravet ikke er behandlet materielt sett da nemnda ikke har gått nærmere inn på SPK sin vurdering og begrunnelse da kravet uansett var å anse som foreldet.

Spørsmålet om gjenopptak av saken ble behandlet i nemndsmøte 24. september 2021. Møtet ble avholdt digitalt. Til stede var nemndas leder og faste medlemmer, samt nemndas sekretariat.

2. Rettslige rammer for vurderingen

Saken gjelder krav om gjenopptak av vedtak etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner.

1. juli 2021 trådte en ny regel om foreldelse i kraft i forsvarsloven § 56 første ledd første punktum. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

Krav om erstatning og kompensasjon for en psykisk belastningsskade som følge av deltagelse i en internasjonal operasjon foreldes tre år etter den dag skadelidte fikk eller burde skaffet seg kunnskap om skaden og den ansvarlige, men tidligst tre år etter den dag det offentlige har fattet vedtak om uføretrygd og yrkesskadedekning på grunn av psykisk belastningsskade etter folketrygdloven kapittel 12 og 13.

I forbindelse med lovendringen, ble også kompensasjonsforskriften endret. Etter forskriftsendringen som trådte i kraft samtidig med endringen i forsvarsloven § 56, har kompensasjonsforskriften § 11 første ledd følgende ordlyd:

Krav om kompensasjon etter denne forskrift foreldes tidligst tre år etter ikrafttredelsesdato. For øvrig gjelder foreldelsesloven, med de særregler som følger av forsvarsloven § 56 første og andre ledd.

Endringen i forsvarsloven ble innført gjennom vedtakelsen av *lov om endringer i forsvarsloven (klageadgang og foreldelse i erstatningssaker og Forsvarets bistand til offentlige myndigheter og andre beredskapsaktører)*, heretter kalt endringsloven. I endringsloven del II nr. 2 ble følgende overgangsbestemmelse gitt:

Krav om erstatning og kompensasjon for psykisk belastningsskade som følge av deltagelse i en internasjonal operasjon som før ikrafttredelse av § 56 første ledd er avslått som følge av foreldelse, kan kreves gjenopptatt.

Overgangsbestemmelsen i endringsloven er redegjort nærmere for i Prop. 59 L (2020-2021), punkt 3.3.4 (s. 18):

[...] Sakene som kan gjenopptas etter bestemmelsen, behandles på nytt med utgangspunkt i at tidspunktet for da krav ble fremsatt til Statens pensjonskasse anses som fristavbruddstidspunktet.

Regelen vil ikke ha betydning i saker der Statens pensjonskasse eller klagenemnda har konkludert med at de materielle vilkårene for erstatning eller kompensasjon ikke foreligger. Dette gjelder også sakene der instansen subsidiært har konkludert med at kravet er foreldet. Utfallet av disse vedtaket ville blitt det samme, uavhengig av de nye foreldelsesreglene. Det er nødvendig å skille klart mellom sakene som er aktuelle for gjenopptak, og de som ikke er det. Dette for å hindre at ressurser går med til gjenopptakelse av saker der de materielle vilkårene for erstatning uansett ikke er oppfylt.

Spørsmålet er etter dette om kravet i nemndas vedtak av 27. august 2018 i sak 1/2017 ble avgjort på bakgrunn av foreldesspørsmålet alene, eller om nemnda i vedtaket også tok stilling til sakens materielle sider. Dersom nemnda i vedtaket kom til at heller ikke de materielle vilkårene for kompensasjon etter forskriften var oppfylt, ville klagen uansett blitt avslått. Det vil da ikke være grunnlag for gjenopptak på bakgrunn av endrede foreldelsesregler.

3. Flertallets vurdering

Nemndas flertall består av Nora Lund Lefdal, Marianne Abeler og Tor Gunnar Framnes.

Flertallet viser til at nemnda i sitt vedtak 27. august 2018 først konkluderer med at kravet er foreldet. Deretter skriver nemnda:

At den «finner likevel grunn til å knytte noen bemerkninger til realiteten i saken.».

Nemnda påpeker at det er det alminnelige krav til årsakssammenheng som gjelder i saken jf. § 3 andre ledd. Det er klager som har bevisbyrden for at han er påført en skade som faller inn under dekningsfeltet for kompensasjonsforskriften.

Nemnda vurderer deretter foreliggende dokumentasjon i saken. Det påpekes at det først finnes dokumentasjon på symptomer på psykiske plager 18 år etter tjenesten i Libanon er avsluttet. Klager har fremstått velfungerende i både jobb- og privatliv. Tidsnær dokumentasjon knytter klagers psykiske plager til sårbarhet fra barndommen og klagers arbeidssituasjon. Nemnda mener derfor at det «ikke er tilstrekkelige holdepunkter i den foreliggende dokumentasjonen for at klager ble påført en psykisk skade den gang».

På bakgrunn av dette fant nemnda å være enig i Statens pensjonskasses vurdering og begrunnelse i saken.

Nemnda mener dette viser at de materielle vilkårene for kompensasjon ble tatt stilling til ved nemndsbehandlingen i 2018, og at vilkårene ikke ble ansett for å foreligge. Nemnda har videre tilsluttet seg SPK sin vurdering og begrunnelse. At nemnda ikke har funnet grunn til å gjengi SPK sin vurdering, kan ikke tas til inntekt for at de materielle vilkårene ikke er vurdert. Etter dette mener nemndas flertall at det ikke er grunnlag for gjenopptak.

4. Mindretallets vurdering

Nemndas mindretall består av Anders Grindaker. Mindretallet mener saken ble primært avgjort på bakgrunn av foreldelse. Mindretallet påpeker at nemnda mener de materielle vilkårene ikke er oppfylt, men dette uten at det materielle har undergått ordinær nemndsbehandling med saksfremstilling, vurdering og egne vedtaksgrunner. Dette mener mindretallet er en saksbehandlingsfeil, som medfører at vedtakets innhold er en nullitet. Saken må derfor likestilles med saker hvor avgjørelsen er fattet på grunnlag av foreldelse alene. Mindretallet mener derfor det er grunnlag for gjenopptak.

5. Konklusjon

Kravet om gjenopptak tas ikke til følge.

Vedtaket er fattet under dissens 3-1.

Oslo, den _____

Nora Lund Lefdal
Leder for klagenemnda